

окремого підприємства), так і на рівні держави в цілому. Найчастіше прийнято ранжувати благоприємність середовища за такими групами: найбільш сприятливі умови для вкладення активів, достатньо, середньо та несприятливі умови для розвитку інвестиційної діяльності.

Також широкою популярністю на міжнародному рівні користуються 4 методичні підходи, що використовують такі інструменти:

- статистичні методи та розрахунки;
- рейтинги та індекси;
- експертна оцінка;
- комбіновані (на основі попередніх) [4–8].

Література

1. Болтянська Л. О., Андреева Л. О., Лисак О. І. Економіка підприємства: навчальний посібник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 668 с.
2. Погодіна Т. В. Інвестиційний менеджмент. Харків: Юрайт, 2017. 311 с. (Бакалавр, академічний курс)
3. Гребенюк Н. О. Інвестиційна привабливість: сутність та засоби покращення. *Інвестиції: практика та досвід*. 2012. № 13. С. 12–17.
4. Про інвестиційну діяльність: Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. 646 с.
5. Про іноземні інвестиції: Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 26. 357 с.
6. Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон: Закон України (ред. від. 17.02.2006). *Голос України*. 1992.
7. Про цінні папери і фондову біржу: Закон України (ред. від 02.04.2020). *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 38. 512 с.
8. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19.03.1996 № 93. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. 370 с.

УДК 336.7

Петрівський О. О., аспірант

Київський національний університет технологій та дизайну

РОЛЬ КРИПТОВАЛЮТ ТА ГАЛУЗІ ФІНТЕХ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Сьогодні в багатьох столичних валютних обмінниках на табло з курсами національних валют можна зустріти символи найбільш популярних криптовалют. Так, поряд зі звичними обмінними операціями долара, євро, золотого на гривню і навпаки, уже більше року паралельно йде обмін криптовалюти. Враховуючи появу такої послуги, можна констатувати той факт, що вона має попит. Більше того, за час війни цей попит показав феноменальне зростання. Взагалі у 2022-му Україна посіла третє місце у рейтингу прийняття криптовалюти населенням за даними ресурсу Chainanalysis, поступившись тільки В'єтнаму і Філіппінам [1].

Сьогодні більше 6,5 мільйонів українців володіють криптовалютою. Аналітики цього ж ресурсу вказували, що у березні 2022 року, обсяг торгівлі в українській гривні на платформах Binance та LocalBitcoins зріс на 121%. Причини такого росту цілком очевидні. По-перше, в часи криз, якою в тому числі стала війна, люди традиційно шукають для себе захисний актив, і в Україні таким активом після готівкового долара і євро, для багатьох стала криптовалюта.

Якщо раніше цифрові активи були більше прерогативою ІТ-спеціалістів і криптоентузіастів, то війна підштовхнула опанувати її тонкощі навіть тих, хто раніше не надто цікавився новинками на ринку фінансових послуг. До речі, за неофіційною інформацією, в перші два тижні війни тільки на одну біржу Binance, було виведено близько \$500 млн. А ще були інші криптобіржі, PayPal, Revolut тощо. Фактом є те, що в перші тижні війни криптовалюти використовувались з метою збереження власних

коштів. Адже мало в кого було розуміння, як працюватиме банківська система України найближчим часом і чи лишиться вона взагалі. Ще одним важливим фактором підвищення популярності криптовалюти стала ініціатива Міністерства цифрової трансформації, завдяки якій Україна почала приймати пожертви в криптовалюті для підтримки армії та біженців і вже за кілька днів були зібрані суми еквівалентні десяткам мільйонів доларів США. Що цікаво, значна частина пожертвувань у криптовалюті, у ній же і витрачалась.

Цей процес значно спрощував і пришвидшував закупівлю речей оборонного та гуманітарного призначення, що в свою чергу, постало величезною перевагою над традиційною банківською системою, особливо враховуючи те, що в перші дні війни, кожна хвилина була вирішальною. Сьогодні усі ці інструменти продовжують активно використовуватись переважно з метою обходу обмежень НБУ для простішого і більш швидкого проведення транзакцій. Часто для закупівлі автомобілів та інших необхідних для фронту речей фізичними особами, допомога родичам, які виїхали закордон тощо. Проте, незважаючи на такий різкий сплеск використання криптовалюти в Україні, український крипторининок і досі повноцінно не запрацював у правовому полі.

15 березня 2022 року Президент України підписав Закон України «Про віртуальні активи» [2], який, однак, набере чинності після ухвалення змін до Податкового кодексу щодо особливостей оподаткування операцій з віртуальними активами. Крім того, наразі згаданий Закон переглядається з метою адаптації до європейських норм, прописаних у MiCA. Попри все, це дає позитивні надії, що на даному етапі уже закладаються підвалини для формування і повноцінного функціонування ринку криптовалют в Україні.

Також у 2022 році був прийнятий Закон України «Про платіжні послуги» [3], який забезпечить краще регуляторне середовище для фінтех-сектору, зокрема для платіжних послуг. Закон дасть старт запровадженню концепції open banking, що означатиме відкриття банками своїх API для сторонніх надавачів платіжних послуг та надання можливості підключатися до інтерфейсів банківських сервісів, обмінюватися з ними даними кожному учаснику ринку, який надає платіжні послуги і має на це дозвіл регулятора. Це знову ж створить додаткові умови для активного розвитку фінтех і певну конкуренцію для банків за клієнтів. Найближчим часом очевидно варто очікувати процес осучаснення інфраструктури платежів, або перехід на нове покоління системи електронних платежів у режимі 24/7 та на основі міжнародного стандарту ISO 20022, а також інтеграції в Єдину зону платежів в євро (SEPA).

Після війни, коли поступово зніматимуться валютних обмежень, населення вірогідно продовжить активно користуватись інструментами, які освоїло від початку війни, тому що це зручніше, швидше та простіше. Крім того, світова архітектура фінансів активно змінюється, так, це не всім і не завжди очевидно, але це факт. Вона трансформується в щось принципово нове, з'являються абсолютно нові за своєю суттю фінансові продукти та інструменти. Принципово нові канали доставки коштів, як в транскордонних переказах, так і на місцевих ринках. Ба більше, з'являються нові види грошей, які несуть під собою зовсім інше смислове навантаження, сутність, рішення задач.

Для підростаючого покоління зумерів, гроші це вже більше не готівка і не пластикові картки. Для них гроші, це концепт, який зберігається у хмарі. Особливість розвитку фінансових інновацій полягає в тому, що їх виникнення досить часто жодним чином не контролюється фінансовими регуляторами, оскільки більшість таких інновацій перебувають поза правовим полем і регулятивними актами. Яскравий тому приклад статус криптовалют в більшості країн світу або історія з запуском пірингового кредитування Приватбанком. Тобто формально вони нічого не порушують, але досить

часто не підпадають під жодні правила гри, прописані регулятором, оскільки останні, просто ще не встигли вивчити і дати оцінку цій інновації, прописати відповідні правила.

Крім того, навіть після введення конкретної інновації в правове поле, з'являються нові, які теж потребують вивчення, оцінки і визначення їх місця в фінансовій екосистемі місцевого чи глобального рівня. Частина цих інновацій якось контролювати або регулювати взагалі може бути технічно майже неможливо. Це гра, в якій регулятори завжди будуть в позиції наздоганяючого. Враховуючи це, регулятору необхідно буде побудувати ефективну стратегію взаємодії з новими учасниками ринку, а фінансовим установам підготуватись до нових реалій на фінансовому ринку.

Література

1. The 2022 Global Crypto Adoption Index: Emerging Markets Lead in Grassroots Adoption, China Remains Active Despite Ban, and Crypto Fundamentals Appear Healthy, 2022. URL: <https://blog.chainalysis.com/reports/2022-global-crypto-adoption-index/>
2. Про віртуальні активи: Закон України від 17.02.2022 № 2074-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>
3. Про платіжні послуги: Закон України від 30.06.2021 № 1591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>.

УДК 338.32

*Дмитренко А. С., студентка
науковий керівник Будякова О. Ю.*

Київський національний університет технологій та дизайну

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ СМАРТ-ЕКОНОМІКИ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

На сьогоднішній день світ використовує цифрові технології, які впливають та трансформують відносини між господарськими видами діяльностями в різних її галузях. Також трансформація відбувається й в галузі економіки завдяки впровадженню цифрових технологій, таким чином економіка трансформується у smart-економіку або «розумну економіку», або «інтелектуальну економіку».

Розумна економіка або smart-економіка – це економіка, заснована на технологічних інноваціях, ресурсоефективності, стійкості та високому соціальному добробуті. Розумна економіка використовує інновації, нові підприємницькі ініціативи, підвищує продуктивність і конкурентоспроможність із загальною метою покращення якості життя всіх громадян [1; 2].

Кожна технологічна та промислова зміна в людському суспільстві принесла інновації та реконструкцію економічного та соціального життя. Зараз інтелектуальна економіка поступово змінює наше виробництво, життя та методи соціального управління, перетворюючи людське суспільство на розумне суспільство.

У червні 2022 року Китайський дослідницький фонд розвитку та Baidu спільно випустили спрощену версію звіту «Нова інфраструктура, нові можливості: Біла книга про розвиток інтелектуальної економіки Китаю» (надалі – біла книга) та повну версію білої книги. Документ був офіційно опублікований 15 грудня 2022 року. Фан Цзінь, генеральний секретар Китайського науково-дослідного фонду розвитку, і Ван Хайфен, головний технічний директор Baidu, виступили радниками для білої книги.

Це перша біла книга в Китаї, яка всебічно розбудовує нову еру інтелектуальної економіки. Звіт всебічно представляє досягнення та перспективи побудови інтелектуальної економіки з технологією штучного інтелекту як основною рушійною силою на тлі цифрової економіки та глибоко аналізує вплив інтелектуальної економіки на економіку та суспільство.